

ÜNİTE 2

TÜRK YARGI SİSTEMİ

YARGI KURULUŞLARI

DAVA TÜRLERİ

- *Yargı*, genel anlamda devletin hukuk düzeninin devam etmesi ve kişilerin subjektif haklarının korunması amacını güden faaliyetidir.
- Yargı, yasama ve yürütmenin yanında devletin üçüncü fonksiyonudur. Yargı, tarafsız bir mahkeme ve hâkim tarafından, yargılama faaliyeti sonunda haklı olan taraf lehine verilen karardır (hükümdür).

YARGI KAVRAMI

YÜKSEK MAHKEMELER

Küçüktaşdemir

**ANAYASA
MAHKEMESİ**

YARGITAY

- HUKUK
- CEZA
- GENEL
GÖREVLİ
- ÖZEL
GÖREVLİ

DANIŞTAY

- İDARİ
- VERGİ

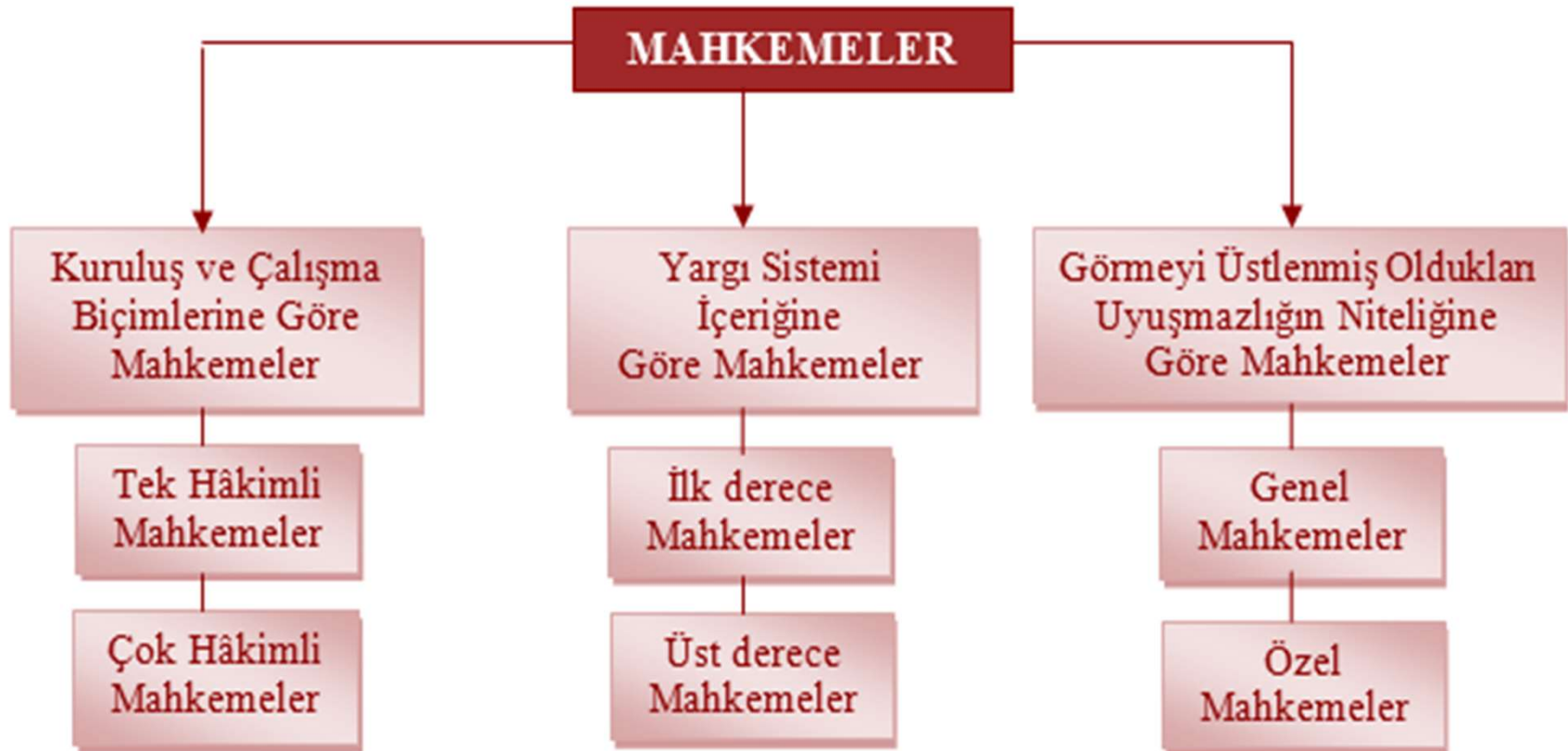
**UYUŞMAZLIK
MAHKEMESİ**

SAYIŞTAY

64

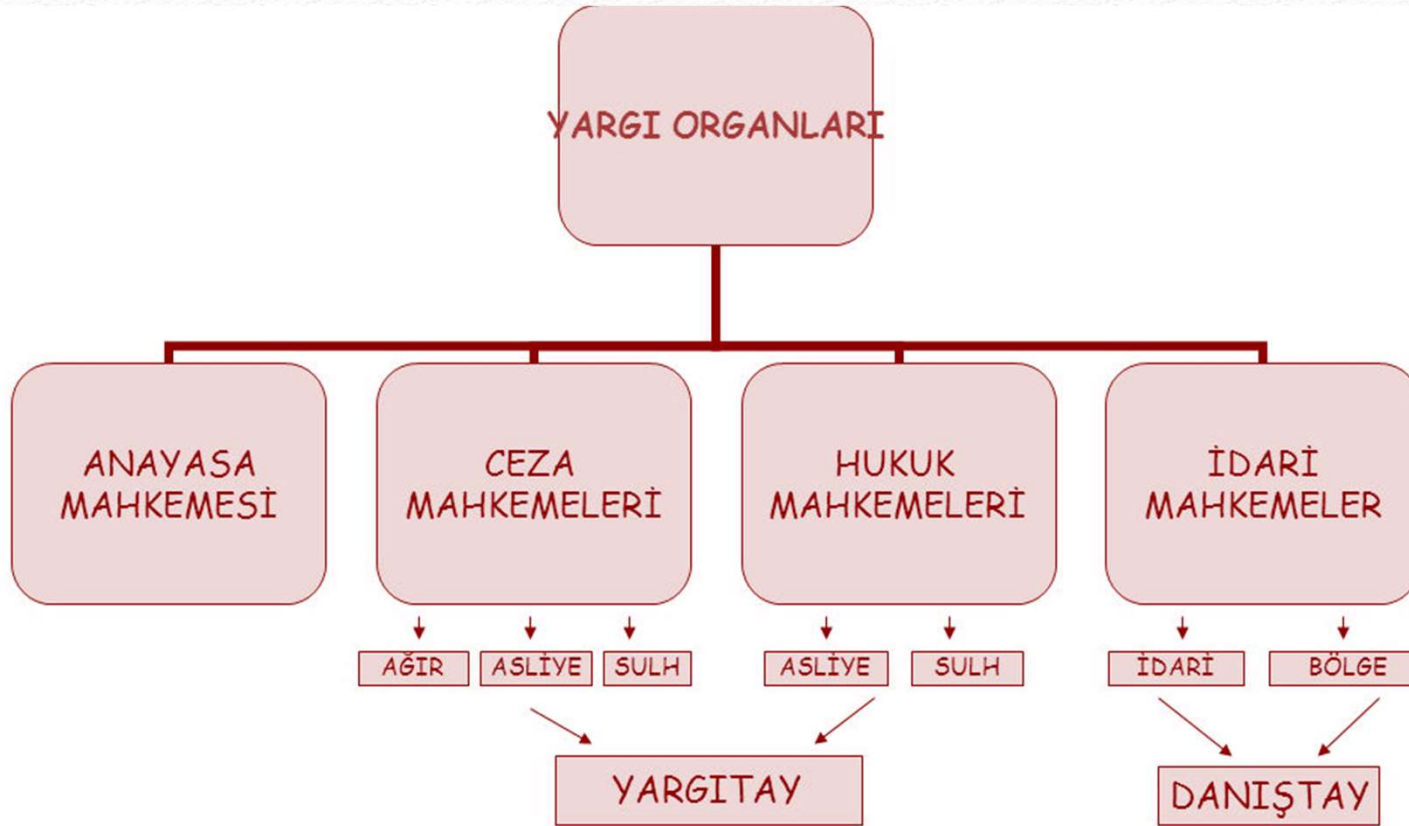
9.10.2018

ŞEKİL-4: Mahkemelerin Tasnifi

YARGI ORGANLARI

MAHKEME
KARARLARI

-YASAMA
-YÜRÜTME

UYMAK ZORUNDA
DEĞİŞTİREMEZ
GECİKTİRİLEMEZ

Adli Yargı İlk Derece Hukuk Mahkemeleri

Genel Mahkemeler

Asliye Hukuk Mahkemesi

Sulh Hukuk Mahkemesi

İcra (Hukuk/ Ceza Mahkemeleri)

Özel (İhtisas) Mahkemeleri

Ticaret Mahkemesi

Tüketici Mahkemesi

Aile Mahkemesi

İş Mahkemesi

Kadastro Mahkemesi

Denizcilik İhtisas Mahkemesi

Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi

DAVA TÜRLERİ

DAVA TÜRLEĐİ

HUKUK
DAVALARI

CEZA DAVASI-
KAMU
DAVASI

İDARİ
DAVALAR

EDA DAVASI

TESPİT
DAVASI

İNŞAİ
DAVALAR

İPTAL DAVASI

TAM YARGI
DAVASI

HUKUK DAVALARI

Şekil 6.3

Hukuk Davasının
Türleri

- Mahkemenin önüne gelen davada, davacı ve davalı olarak iki taraf varsa, mahkemenin bu davayı çözmesi hususundaki faaliyetine nizalı kaza (*çekişmeli yargı*) denir. Eğer davada sadece davacı varsa, mahkemenin faaliyetine nizasız kaza (*çekişmesiz yargı*) denir. Davalar, davacının mahkemeden istediği himayenin çeşidine göre üçe ayrılır.

HUKUK DAVASININ TÜRLERİ

- Bu dava yolu ile davacı, davalının bir şeyi vermeye, yapmaya veya yapmamaya mahkûm edilmesini ister.
- Eda davası, davanın dayandığı hakka göre, çeşitli isimler alır.
 - Meselâ, mülkiyet hakkına dayanarak bir malın iadesini istemek *istihkak davası*; davalının bir borcunu yerine getirmesini istemek, *ifa davası*; bir zararın tazminini istemek, *tazminat davası* adını alır.

Dava Çeşitleri: Eda Davaları

- Bir hukuki ilişkinin varlığı veya yokluğunun tespiti için açılan davadır. Bir durumun varlığının tespiti isteniyorsa müspet tespit davası; durumun var olmadığının belirlenmesi isteniyorsa, menfi tespit davası açılır.
- Bir konuda eda davası açılabilen durumda, tespit davası açılmaz.

Dava Çeşitleri: Tespit Davası

Dava Çeşitleri: İnşai Davalar

- Bir takım yenilik doğuran haklar, kişinin serbest iradesi ile kullanılmaz. Bunlar, sadece, dava açma yolu ile kullanılabilir. Hukuki değişiklik, yenilik doğuran bir mahkeme kararı ile doğar. Bu *davalara yenilik doğuran davalar* denir. Yenilik doğuran davalarda da davacı, mahkemeden mevcut bir hukuki ilişkiyi sona erdirecek veya değiştirecek veya yeni bir ilişki kuracak bir karar verilmesini ister.
 - Boşanma davası, dernek genel kurul kararının iptali davası, yenilik doğuran davalara örnek olarak verilebilir.
-

CEZA İLİŞKİSİ

(FAİL vs. DEVLET)

SUÇUN
İŞLENMESİ
(FAİL)

İNFAZ İLİŞKİSİ
(HÜKÜMLÜ/
MAHKUM)

MUHAKEME
İLİŞKİSİ
(ŞÜPHELİ VEYA
SANIK)

CEZA YARGILAMASININ YAPISI

SORUŐTURMA
EVRESİ

İDDİANAMENİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
(ARA MUHAKEME)
EVRESİ

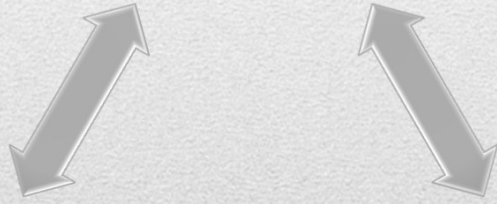
- Doktrinde geniş anlamda soruŐturma evresi içinde de deđerlendirilmektedir.

KOVUŐTURMA
EVRESİ

CEZA YARGILAMASI FAALİYETLERİ

YARGILAMA

İDDİA

SAVUNMA

Çelişme yöntemi. (Tez-anti tez=sentez)

İDARİ DAVALAR

TAM YARGI DAVASI

- Tazminat Davaları
- İdari Sözleşmeden Doğan Davalar
- Vergi Davaları

İPTAL DAVASI